

SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNA
AGENCIJA

JAVNO IZVJEŠĆE 2015.

NAŠA MISIJA

Prikupljanjem i analizom podataka od značaja za nacionalnu sigurnost, SOA prepoznaje, istražuje i razumijeva prijetnje i izazove nacionalnoj sigurnosti pružajući državnom vodstvu i ostalim tijelima pouzdanu podlogu u odlučivanju i djelovanju u zaštiti nacionalne sigurnosti, interesa i dobrobiti građana Republike Hrvatske.

VIZIJA

Moderna, učinkovita i odgovorna sigurnosno-obavještajna agencija, primjerena potrebama, usmjerena na ostvarivanje svoje misije i postizanje vrhunskih rezultata, sa značajnim nacionalnim utjecajem i učinkom te regionalnim dosegom koja je prepoznata po razvijenim sposobnostima, izvrsnim djelatnicima i snažnim partnerskim vezama.

VRIJEDNOSTI

IZVRSNOST

- u svemu što radimo težimo najboljim postignućima
- usmjereni smo na nalaženje rješenja i postizanje rezultata
- stalno se usavršavamo i učimo obavljajući zadaće
- potičemo kreativnost i inovacije
- primjerom pokazujemo posvećenost i profesionalnost
- u radu koristimo suvremene tehnike, metode i alate

INTEGRITET

- odgovorni smo, diskretni, pouzdani i posvećeni ispunjenju zadaća
- domoljublje i ponos iskazujemo odgovornim radom
- u teškim situacijama iskazujemo optimizam, moral i hrabrost
- lojalni smo Agenciji, njezinoj misiji i vrijednostima
- poštujemo sigurnosnu kulturu
- sebe ocjenjujemo po vrijednosti i rezultatima koje svakodnevno ostvarujemo u službi

ZAKONITOST

- svoje djelovanje provodimo u zakonskim okvirima te sukladno etičkim i profesionalnim standardima
- za svoj rad odgovaramo zakonom nadležnim institucijama
- parlamentarni, stručni i građanski nadzor dodatno osiguravaju zakonitost djelovanja Agencije

TIMSKI RAD

- izgrađujemo zajedničke uspjehe, dijelimo rizike i međusobno se pomažemo
- poštujemo druge i cijenimo različitosti
- komuniciramo iskreno i otvoreno
- svi dijelimo jednake mogućnosti i prilike koji ovise o našim kvalitetama, sposobnostima i znanjima
- s drugim tijelima, institucijama i međunarodnim partnerima gradimo snažne i pouzdane veze

SADRŽAJ

UVODNO OBRAĆANJE	1
O SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOJ AGENCIJI	4
SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE	4
ULOGA SOA-E	5
OVLASTI.....	5
USMJERAVANJE RADA SOA-E.....	6
STANJE SIGURNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ	8
STANJE SIGURNOSTI U OKRUŽENJU REPUBLIKE HRVATSKE	17
SIGURNOSNE PRILIKE U JUGOISTOČNOM SUSJEDSTVU REPUBLIKE HRVATSKE	17
POJAS NESTABILNOSTI U EUROPSKOM OKRUŽENJU	19
RAD SOA-e U BROJKAMA	24
ANALITIČKI URADCI	24
SIGURNOSNE PROVJERE.....	24
PROTUOBAVJEŠTAJNA ZAŠTITA I SIGURNOST ŠTIĆENIH OSOBA.....	26
UPRAVLJANJE SOA-om	29
ORGANIZACIJA I USTROJ	29
TRANSPARENTNOST PRORAČUNA	30
UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA	32
IZAZOVI U UPRAVLJANJU AGENCIJOM	35
RAZVOJ SPOSOBNOSTI SOA-E – PROVEDBA PLANA RAZVOJA.....	36
NADZOR RADA SOA-e.....	38
VANJSKI NADZOR	38
UNUTARNJI NADZOR.....	38
ODGOVORNOST PREMA JAVNOSTI	40

UVODNO OBRAĆANJE

Poštovani,

nacionalna sigurnost štiti se zajedničkim nastojanjem građana i državnih tijela. Stoga je za učinkovitu zaštitu nacionalne sigurnosti potrebno upoznati javnost s kojim se opasnostima i prijetnjama suočavamo. To je ujedno i naša obveza prema građanima čiju potporu trebamo u radu.

Prošle smo godine po prvi put objavili javni dokument o svom radu. Objava je pozdravljena u stručnoj i općoj javnosti, što nam je potvrdilo da je otvaranje Agencije korak koji učvršćuje nacionalnu sigurnost i povjerenje građana u institucije koje ih štite.

Pri tome se, ipak, ne smije zaboraviti da se SOA bavi sigurnosno-obavještajnim radom. To znači da velik dio našeg posla mora ostati „nevidljiv“ očima javnosti čime štitimo građane i nacionalne interese, ali i naše zaposlenike, metode i sredstva rada.

SOA u ispunjavanju svojih zadaća ponekad, u skladu sa zakonom, zadire u privatnost pojedinih osoba. Ove mjere provodimo vrlo profesionalno i odgovorno i nikada to ne činimo bez ozbiljnog razloga. Pri tome su naš cilj isključivo osobe za koje opravdano sumnjamo da svojim namjerama ili djelovanjem ugrožavaju nacionalnu sigurnost, interese ili sigurnost građana. Razvijeni višestruki i raznovrsni nadzor nad našim radom jamac je da ove osjetljive zadaće provodimo u skladu s Ustavom i zakonom.

U protekloj godini u našem operativnom i analitičkom radu vodili smo se Godišnjim smjernicama za rad sigurnosno-obavještajnih agencija koje SOA dobiva od državnog vrha. Najbolji pokazatelj našeg rada jest da je Hrvatska u protekloj godini bila sigurna i stabilna država, što je preduvjet gospodarskog i općeg društvenog napretka.

Sigurnosni izazovi s kojima se Agencija bavi još jednom su pokazali da je suradnja s našim međunarodnim partnerima iznimno bitna. Stoga nastavljamo graditi povjerenje i partnerstva sa sigurnosno-obavještajnim službama s kojima dijelimo zajedničke demokratske vrijednosti ali i rizike. SOA je aktivna i u tijelima EU-a i NATO-a te u nizu međunarodnih multilateralnih sigurnosno-obavještajnih platformi.

Plan razvoja usvojen 2013. godine bio je vodilja u upravljanju Agencijom, kako bi organizacijske i poslovne promjene koje uvodimo u SOA-i bile planske i sustavne.

Značajne smo napore uložili u nastavak izgradnje sustava upravljanja ljudskim potencijalima. Prijam djelatnika, temeljen na novim internim propisima, osigurava zapošljavanje slijedom potreba Agencije uz zahtjevne, objektivne i visoke profesionalne kriterije selekcije.

Ovim putem još jednom pozivamo sve mlade, obrazovane i motivirane osobe, željne izazova i rada za opće dobro, da se kandidiraju za posao u SOA-i. Mi im jamčimo zahtjevan i kompetitivan postupak selekcije i jednake šanse za sve.

U skladu s gospodarskim prilikama, stalno tražimo prostor za racionalizacijom poslovanja. Istodobno, sigurnosni uvjeti u kojima djelujemo postaju sve zahtjevniji i promjenjiviji. Zato smo povećali ulaganje u znanja i vještine djelatnika, a ulaganja u razvoj i modernizaciju udvostručili smo. Izvrsni zaposlenici uz moderna tehnička sredstva jamče da će SOA i nadalje biti spremna odgovoriti na suvremene sigurnosne izazove i prijetnje.

Ovo uvodno izlaganje završavam s dvije zahvale. Prva zahvala upućena je državnim tijelima s kojima Agencija zajedno štiti demokratski ustavni poredak i vrijednosti Republike Hrvatske.

Drugu zahvalu i veliko poštovanje upućujem djelatnicama i djelatnicima Agencije. To su ljudi koji svakodnevno, izvan očiju javnosti i bez javnih pohvala, profesionalno, diskretno i posvećeno ispunjavaju svoje odgovorne zadaće u jačanju sigurnosti, slobode i demokratskog poretka svoje domovine. Bez njihovog predanog rada Hrvatska bi bila manje sigurna zemlja. Oni to znaju i s ponosom mogu reći da hrvatski građani mogu imati povjerenje da djelatnici SOA-e, u štíćenju naše zajednice, uvijek teže izvrsnosti i najvišim standardima. Zaštita Domovine i ne zasluđuje ništa manje.

ravnatelj

dr. sc. Dragan Lozančić

„Najbolji pokazatelj našeg rada jest da je Hrvatska u 2014. godini bila sigurna i stabilna država, što je preduvjet gospodarskog i općeg društvenog napretka.“

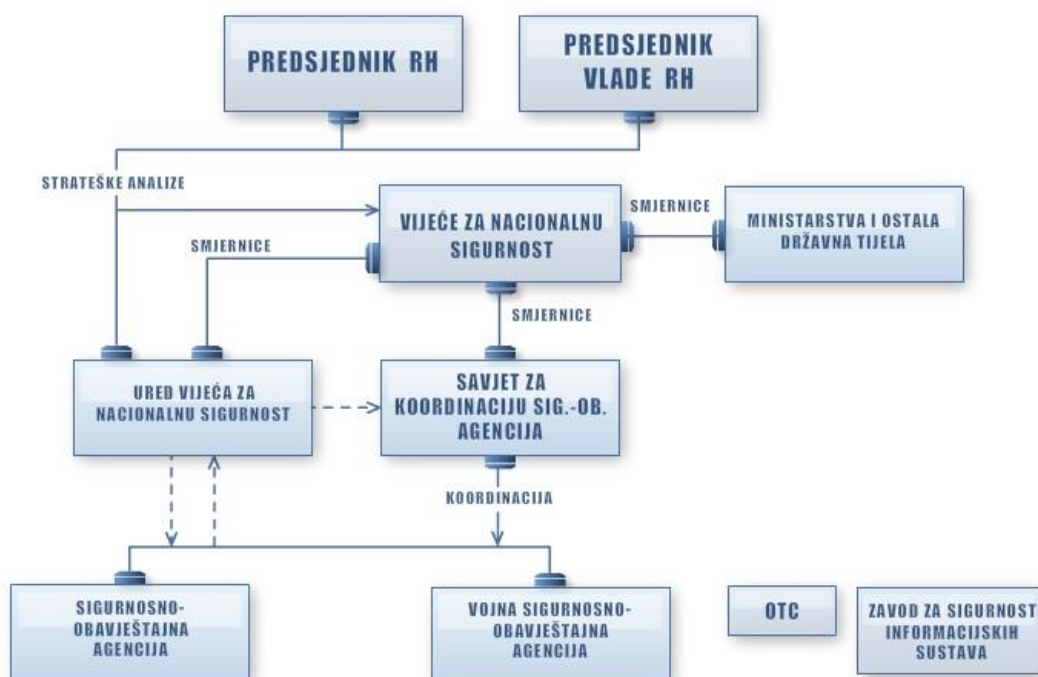
O SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOJ AGENCIJI

Sigurnosno-obavještajni sustav Republike Hrvatske

Sigurnosno-obavještajni sustav u Republici Hrvatskoj definiran je 2006. godine donošenjem Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu RH.

U Republici Hrvatskoj postoje dvije sigurnosno-obavještajne agencije: Sigurnosno-obavještajna agencija (SOA) i Vojna sigurnosno-obavještajna agencija (VSOA). Njihova zadaća je prikupljanje i analiza podataka koji su od značaja za nacionalnu sigurnost i koji su nužni za donošenje odluka u zaštiti nacionalnih interesa.

Rad sigurnosno-obavještajnih agencija usmjeravaju Predsjednik RH i Vlada RH kroz **Vijeće za nacionalnu sigurnost (VNS)**. Uz Vijeće za nacionalnu sigurnost, postoji i **Savjet za koordinaciju sigurnosno-obavještajnih agencija (Savjet)** koji operativno usklađuje rad sigurnosno-obavještajnih agencija. Stručne i administrativne poslove za Vijeće za nacionalnu sigurnost i Savjet obavlja **Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS)**.

Shema sigurnosno-obavještajnog sustava RH

Uloga SOA-e

Rad SOA-e sastoji se od posebnih oblika prikupljanja i analize podataka od značaja za nacionalnu sigurnost te pružanja obavještajne potpore donositeljima političkih odluka i nadležnim državnim tijelima.

SOA prikuplja i analizira podatke u cilju otkrivanja i sprječavanja radnji koje su usmjerene protiv opstojnosti, neovisnosti, jedinstvenosti i suvereniteta RH, prema nasilnom rušenju ustroja državne vlasti, ugrožavanju ljudskih prava i temeljnih sloboda te osnova gospodarskog sustava.

SOA također prikuplja i analizira podatke političke, gospodarske, znanstveno-tehnološke i sigurnosne prirode koji se odnose na strane države, organizacije, političke i gospodarske saveze, skupine i osobe te ostale podatke koji su od značaja za nacionalnu sigurnost.

O spoznajama i procjenama bitnima za nacionalnu sigurnost SOA izvješćuje zakonom propisane korisnike informacija (državni vrh, ministarstva i ostala državna tijela).

SOA je dio sustava nacionalne sigurnosti i njeno djelovanje ima međuresorni karakter. Stoga SOA surađuje i dostavlja podatke i procjene nadležnim tijelima poput Ministarstva unutarnjih poslova (MUP), Ministarstva vanjskih i europskih poslova (MVEP), Državnog odvjetništva, USKOK-a, Ministarstva obrane (MORH), ministarstava financija, gospodarstva i ostalih.

U provedbi svojih zadaća SOA razvija partnerstva sa sigurnosno-obavještajnim agencijama drugih država te sudjeluje u radu međunarodnih sigurnosno-obavještajnih foruma i organizacija.

Ovlasti

Poslove iz svoje nadležnosti SOA obavlja na temelju Ustava i Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu RH te ostalih propisa koji se odnose na njeno područje rada.

SOA je zakonom dobila posebne ovlasti koje joj omogućuju prikupljanje podataka sigurnosnog i obavještajnog značaja na više načina: komunikacijom s građanima, potraživanjem službenih podataka, primjenom tajnih mjera i postupaka, korištenjem javnih izvora, razmjenom podataka s partnerskim sigurnosno-obavještajnim službama.

Građani mogu SOA-i dati vrijedne informacije o mogućem ugrožavanju nacionalne sigurnosti. Stoga je iznimno bitno da građani imaju povjerenje u naš diskretan i profesionalan rad.

Veliki broj podataka može se prikupiti iz tzv. otvorenih izvora (Internet, TV, mediji...). Širenje Interneta pruža pristup golemom broju javno dostupnih podataka.

SOA može prikupljati podatke i korištenjem tajnih suradnika i mjera tajnog prikupljanja podataka tehničkim sredstvima (nadzor elektroničkih komunikacija, prislušni uređaji i slično).

U prikupljanju podataka primjenjuje se načelo postupnosti. To znači da, ukoliko SOA u obradi neke sigurnosne prijetnje iscrpi redovite metode prikupljanja podataka, primijenit će mjere tajnog prikupljanja podataka. Ujedno, kada postoji mogućnost izbora između više mjera tajnog prikupljanja podataka, primijenit će se mjera kojom se manje zadire u Ustavom zaštićena prava i slobode.

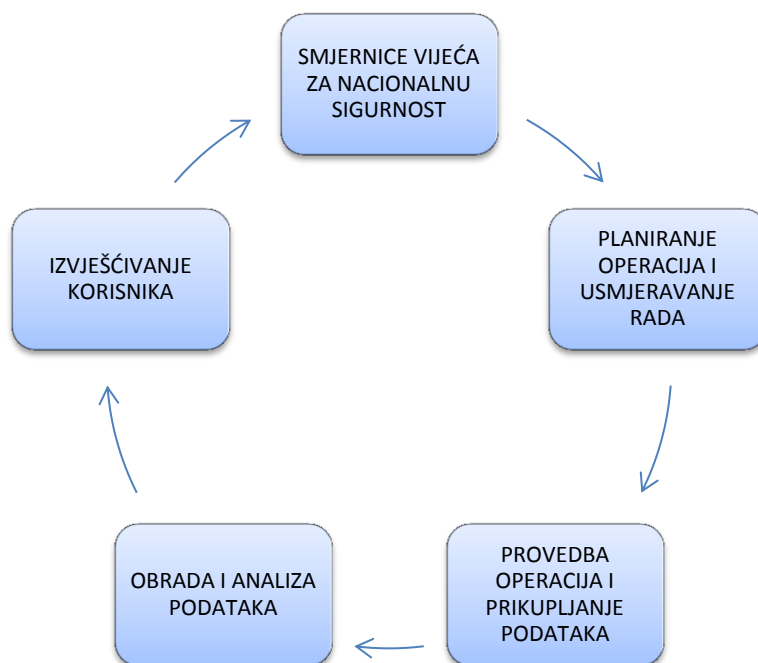
Primjenu mjera tajnog prikupljanja podataka kojima se ograničavaju ustavna prava i slobode čovjeka i građanina odobravaju Vrhovni sud ili ravnatelj SOA-e, ovisno o vrsti mjere.

Građani su vrijedan izvor informacija o ugrožavanju nacionalne sigurnosti i bitno je da imaju povjerenje u SOA-in diskretan i profesionalan rad.

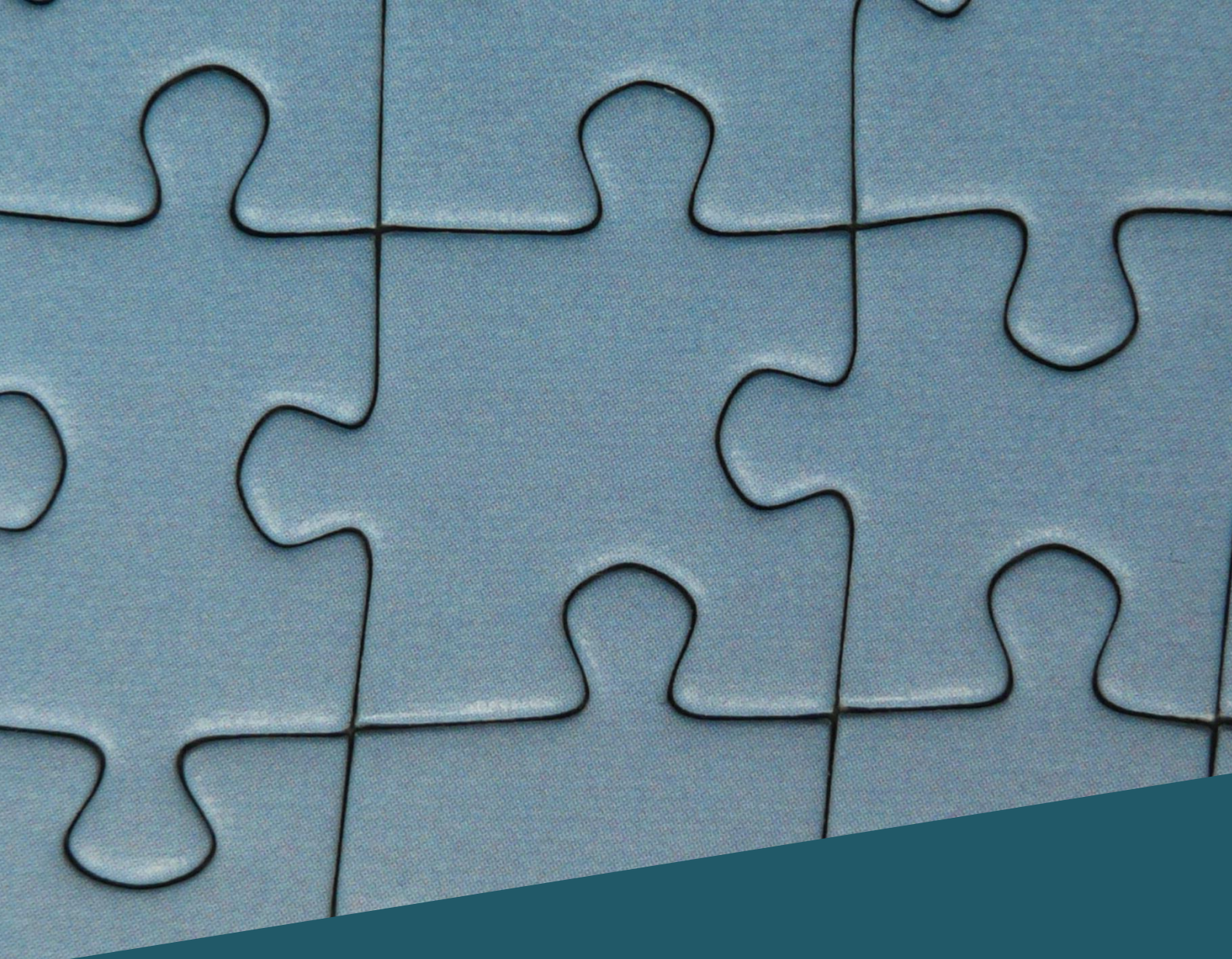
Usmjeravanje rada SOA-e

Svoje djelovanje SOA usmjerava prema onim područjima koja su u strateškim i upravljačkim dokumentima identificirana kao bitna za nacionalnu sigurnost i interese. Riječ je o dokumentima poput Strategije nacionalne sigurnosti, Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma i Godišnjih smjernica za rad sigurnosno-obavještajnih agencija.

Ovim dokumentima SOA dobiva smjernice djelovanja i ciljeve koje treba ostvariti. Na temelju njih planira i izvršava svoje zadaće. O svojim saznanjima SOA povratno izvješćuje korisnike.

Grafički prikaz obavještajnog ciklusa

SOA prikuplja i analizira podatke kako bi upozorila državni vrh o mogućim prijetnjama nacionalnoj sigurnosti i građanima RH.

STANJE SIGURNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Stanje sigurnosti u Republici Hrvatskoj povoljno je i stabilno i nema vidljivih entiteta s većim potencijalom njegovog značajnijeg narušavanja.

Republika Hrvatska je članstvom u EU i NATO-u uvećala sposobnosti održavanja visoke razine svoje sigurnosti. Pripadnost euroatlantskom političkom okviru donosi brojne gospodarske, političke i sigurnosne prednosti na unutarnjem i vanjskopolitičkom planu, ali, istodobno, pred Republiku Hrvatsku postavlja nove izazove kroz sudjelovanje u političkim i sigurnosnim aktivnostima EU-a i NATO-a. Uz to, članstvo u EU donosi i niz izazova koji utječu na svakodnevni rad SOA-e poput lakšeg prelaska državnih granica, povećanja broja sigurnosnih provjera, pojačanog obavještajnog interesa trećih država i potrebe za intenzivnijom međunarodnom sigurnosno-obavještajnom suradnjom.

Terorizam

Trenutno nema utvrđenih izravnih terorističkih prijetnji hrvatskim institucijama, državljanima i interesima te procjenjujemo kako je teroristička prijetnja na teritoriju Republike Hrvatske trenutno niska. Međutim, za Republiku Hrvatsku, kao članicu EU-a i NATO-a, postoji potencijalni rizik terorističkih prijetnji, prvenstveno imajući u vidu globalni porast terorističke prijetnje od terorističkih organizacija poput ISIL-a, *Al Qaide*, *Al Shababa* i drugih.

Stupanj terorističke prijetnje s islamističkih polazišta iz same Republike Hrvatske je nizak. Broj pristaša radikalnog tumačenja islama u Republici Hrvatskoj je mali, nekoliko desetaka osoba, a većina njih nisu pobornici terorističkih metoda djelovanja. Radikalizacija u Hrvatskoj nije poprimila šire razmjere, između ostalog, i zbog vrlo dobrog položaja, integriranosti i ugleda islamske zajednice u hrvatskom društvu.

Međutim, odlazak „džihadista“ porijeklom iz država hrvatskog okruženja koji se bore u sirijskom i iračkom sukobu na strani tzv. Islamske države posebno zabrinjava. Pri tome se bilježi i njihov povratak u matične države nakon ratnih iskustava. Iako u Republici Hrvatskoj trenutno nema povratnika iz Sirije i Iraka, povratak dobrovoljaca u susjedne države mijenja sigurnosnu situaciju, neizravno utječući i na Republiku Hrvatsku.

Procjenjujemo da za sada nema izravne prijetnje sigurnosti Republike Hrvatske od džihadista u Siriji ili povratnika, međutim ne smije se isključiti moguća prijetnja tzv. vukova samotnjaka. To su osobe koje su spremne samoinicijativno i samostalno izvršiti teroristički napad, bez potpore neke terorističke organizacije, a koje je vrlo teško otkriti. Također, ostaje srednjoročna i dugoročna prijetnja da povratnici koji su vojno osposobljeni, radikalizirani i traumatizirani ratnim iskustvom, u kontaktu s terorističkim strukturama posluže kao izvršitelji ili logistika izvršenja terorističkih napada.

Jedan od sigurnosnih izazova s kojim je suočena Republika Hrvatska je i tranzit osoba, stranih državljana, za koje postoje indicije da podupiru terorističke aktivnosti, preko hrvatskog teritorija na putu iz njihovih matičnih država prema razvijenim europskim državama u kojima su na privremenom ili stalnom boravku ili prema kriznim žarištima.

STRANI BORCI U tzv. ISLAMSKOJ DRŽAVI

Na teritoriju tzv. Islamske države utvrđen je boravak šestoro hrvatskih državljana. Većina njih, uz hrvatsko, ima državljanstva i drugih država. Zajedničko im je to da su prije radikalizacije odselili iz Republike Hrvatske ili nisu ni živjeli u RH. Proces radikalizacije odvijao se u inozemstvu odakle su i otišli na teritorij pod kontrolom ISIL-a. Za dvije osobe je utvrđeno da su sudjelovale u borbenim aktivnostima.

I u Republici Hrvatskoj zabilježena je pojava da radikalizirane žene odlaze na područje tzv. Islamske države u pratnji supruga „džihadista“ ili tamo zasnivaju obitelji.

Broj stranih boraca u Siriji i Iraku s područja jugoistočnog susjedstva i dalje raste i već se popeo na nekoliko stotina boraca. Najveći broj njih odlazi iz BiH, Kosova, Srbije (prvenstveno Sandžaka) i Makedonije. Od 2012. godine u Siriju i Irak je iz država hrvatskog okruženja otišlo oko 600 „džihadista“, od kojih su neki poginuli, a dio se vratio. Borce uglavnom regrutiraju ekstremno orijentirani vjerski „autoriteti“, a na terenu se pridružuju najekstremnijim „džihadističkim“ postrojbama.

Do sada je broj povratnika iz Sirije u države okruženja relativno mali. Ipak, kao i u ostatku Europe, džihadisti-povratnici predstavljaju značajnu prijetnju zbog iskustava i terorističkih veza stečenih u ISIL-u. Veliki dio „džihadista“ odlazi iz ekonomskih razloga, no sudjelovanjem u sukobima očekuje se radikalizacija njihovih političkih stavova i mogućnost daljnje indoktrinacije i terorizma.

S područja Europe broj boraca na strani tzv. Islamske države popeo se oko 4500.

Nastavlja se rast uporabe društvenih mreža u terorističke svrhe. Tzv. Islamska država vješto se koristi suvremenim sredstvima komunikacije i promidžbe, a formirala je i medijski centar Al-Hayat. Al-Hayat je u lipnju 2015. objavio video u kojem „džihadisti“ s područja Balkana pozivaju istomišljenike na oružanu borbu i terorizam.

Svaki dan aktivisti i simpatizeri ISIL-a objave preko 90.000 poruka na društvenim mrežama. Terorističke organizacije tako koriste društvene mreže za širenje vlastite ideologije i anti-zapadnih stavova, a posebice za regrutiranje boraca za svoje oružane postrojbe.

ISLAMISTIČKA RADIKALIZACIJA MALOLJETNIKA

Hrvatska se, kao i ostatak Europe, suočava s izazovom islamističke radikalizacije mladih osoba kroz društvene mreže na Internetu. To je, nakon priključivanja brojnih dobrovoljaca iz Europe u „džihadističke“ postrojbe, detektirano kao zabrinjavajući sigurnosni izazov. Naime, „džihadisti“ u svojim pozivima i obećanjima ciljaju upravo na mlade, psihološki nedozrele osobe koje su prisutne na Internetu i koje su najpogodnije za manipulaciju i pridobivanje.

U procesu radikalizacije osobe napuštaju umjerene i prihvaćaju ekstremističke i nasilne ideologije i stavove, s političkom, vjerskom ili drugom podlogom.

SOA je stoga aktivna u procesu deradikalizacije mladih osoba koje planiraju odlazak na strana ratišta.

U 2014. SOA je detektirala maloljetnog državljanina Republike Hrvatske s nakanom pridruživanja islamističkim skupinama u Siriji. Mladić se radikalizirao putem Interneta pri čemu je stupio u izravni kontakt s „džihadistima“ iz Sirije koji promoviraju borbu za tzv. Islamsku državu.

Kroz razgovor s obitelji, kao i pruženom psihološkom pomoći mladiću detektirani su problemi i dileme koje su razriješene te je u konačnici maloljetnik napustio radikalne stavove i odustao od odlaska u „džihad“.

Ovaj, kao i brojni drugi primjeri diljem svijeta, potvrđuju neophodnost uključivanja cjelokupnog društvenog okruženja, a ne samo sigurnosnih službi, u detektiranje i rješavanje ovog problema.

Ekstremizam

Malobrojnost članstva kao i slaba organiziranost ekstremističke scene u Republici Hrvatskoj, kako s lijevih tako i s desnih ideoloških polazišta, razlozi su minimalnog potencijala ekstremističkih skupina i pojedinaca za ugrožavanje sigurnosne situacije u Republici Hrvatskoj. Pojava ekstremizma zabilježena je i kod pojedinaca koji djeluju unutar navijačkih skupina.

Nezaposlenost, osobito mladih, uz nezadovoljstvo zbog osobnih životnih poteškoća mogu dovesti do rezignacije i razočaranja u pravni poredak Republike Hrvatske što nosi i rizik pojave ekstremizma.

Utjecaj na stanje sigurnosti mogu imati i posljedice ratnih trauma te neriješenih međunacionalnih odnosa koji mogu biti plodno tlo za jačanje ekstremizma.

Na području desnog ekstremizma u Republici Hrvatskoj kontinuirano je djelovanje pripadnika hrvatskih ogranaka neonacističkih i drugih sličnih organizacija. Pojedinci ekstremne desne ideološke orijentacije se međusobno povezuju, a nastoje uspostaviti kontakte s istomišljenicima u državama EU. Zbog malobrojnosti neonacističke scene u Republici Hrvatskoj, njihov potencijal ugrožavanja sigurnosne situacije je minimalan.

S područja lijevog ekstremizma, domaće anarhističke skupine u kontaktu su s inozemnim anarho-terorističkim pojedincima i skupinama te anarhističkim skupinama u susjedstvu evidentiranima po radikalnom djelovanju. Aktivizam ovih osoba zasad je nenasilan i uglavnom se sastoji od sudjelovanja na anarhističkim skupovima i komunikacije s istomišljenicima.

I dalje su aktivne organizacije i pristaše četničkih pokreta u državama okruženja, ali i šire. Pri tome postoje i kontakti prema istomišljenicima u Republici Hrvatskoj te prema ostalim organizacijama i pojedincima s velikosrpskim ideološkim polazištima.

U 2014. godini registrirana je i pojava organiziranja odlazaka hrvatskih državljana kao dragovoljaca na ukrajinsko ratište, gdje su se priključivali ukrajinskim postrojbama.

Strano obavještajno djelovanje prema Republici Hrvatskoj

Unutarnjopolitička situacija u Republici Hrvatskoj, kao i vanjska politika Republike Hrvatske, predmet su obavještajnog interesa država čiji se interesi, aktivnosti i stavovi ne podudaraju s hrvatskima.

Posljednjih godina Republika Hrvatska je, kao članica NATO-a i EU te radi svog geopolitičkog položaja izložena obavještajnom djelovanju država koje EU i NATO percipiraju kao sigurnosnu prijetnju ili izazov. Obavještajnim djelovanjem u Republici Hrvatskoj ove države nastoje doći do podataka o procesima u EU-u i NATO-u. Obavještajni djelatnici ovih država pri tome, u pravilu, djeluju kao diplomati u veleposlanstvima, ali koriste i druge načine prikriivanja svog stvarnog identiteta i namjera.

Hrvatska je zadnjih godina predmet obavještajnog djelovanja država koje EU i NATO percipiraju kao sigurnosnu prijetnju.

U fokusu ovog stranog obavještajnog rada je prikupljanje političkih, gospodarskih, tehnoloških informacija te informacija o sudjelovanju Republike Hrvatske u tijelima NATO i EU, kao i o stajalištima Republike Hrvatske u regionalnim i globalnim procesima. Poseban interes predstavlja prikupljanje podataka o disonantnim stajalištima unutar EU-a i NATO-a vezanim uz krizna žarišta i energetske projekte.

U svom radu ove strane službe koriste i tzv. aktivne mjere, kojima nastoje utjecati na formiranje javnog mnijenja zloporabljajući hrvatski medijski prostor za svoje interese. Tako, primjerice, nastoje utjecati na javno mnijenje glede uloge NATO-a i EU-a u aktualnim kriznim žarištima, predstavljajući hrvatsku vanjsku politiku i hrvatske saveznike u negativnom svjetlu.

Neke se strane službe na teritoriju Republike Hrvatske, uz navedene aktivnosti, bave i gospodarskom i industrijskom špijunažom te ih zanimaju informacije o značajnim gospodarskim projektima kao i o novim i modernim tehnologijama. Tema gospodarske špijunaže otvara nove mogućnosti za djelovanje SOA-e, poput pružanja savjetodavne potpore hrvatskim gospodarstvenicima u svezi sa suradnjom s nekim stranim subjektima ili gospodarskim aktivnostima u inozemstvu.

Korupcija

Korupcija u javnoj upravi, državnim institucijama i tijelima te državnim i javnim tvrtkama jedan je od najznačajnijih izazova Republike Hrvatske, koji ugrožava funkcioniranje tržišta, gospodarski rast, smanjuje porezne izvore i oštećuje državni proračun te stvara nesigurnost i gubitak povjerenja u državne institucije. Ove pojave smanjuju investicijski potencijal u Hrvatsku, a odražavaju se i na međunarodni ugled Republike Hrvatske i njezine aktivnosti na međunarodnom tržištu.

Korupcija neizravno negativno utječe i na nacionalnu sigurnost pa je SOA stoga, u suradnji s drugim nadležnim tijelima, potpora u njezinoj prevenciji i suzbijanju.

Najčešći oblici korupcije u Republici Hrvatskoj vezani su uz provedbe javnih natječaja za odabir najpovoljnijeg ponuđača, javne nabave, sklapanja poslova neposrednom pogodbom te prilikom izdavanja raznih oblika dozvola i suglasnosti.

Najčešći oblici korupcije vezani su uz provedbe javnih natječaja, javne nabave, sklapanja ugovora neposrednom pogodbom te izdavanja dozvola.

Procesi javne nabave su, zbog financijskih iznosa koje obuhvaćaju i važnosti javnog sektora u nacionalnoj ekonomiji, posebno osjetljivi na koruptivne pojave i pokušaje da se netransparentnostima, malverzacijama i nezakonitostima nezakonito „izvlači“ novac na štetu državnog proračuna.

PRANJE NOVCA PRIVATIZACIJOM DRŽAVNIH TVRTKI

SOA stalno radi na otkrivanju slučajeva zloraba u gospodarskom poslovanju. Tako su prikupljeni podaci da su prilikom privatizacije velikog trgovačkog društva AA u kojemu je Republika Hrvatska značajni suvlasnik, odgovorne osobe tog društva zlorabile svoj položaj i ovlasti čime su stekle znatan broj dionica na štetu društva AA te tako postali njegovi značajni dioničari.

To su provodili tako da su knjigovodstveno prikazali da je trgovačko društvo AA posudilo stotinjak milijuna kuna drugim trgovačkim društvima kao pozajmicu, a taj su novac u stvari koristili za kupovanje dionica društva AA za svoj interes. Dionice su kupovali na svoje ime i na ime pouzdanih osoba.

Nadalje, financijsku korist stečenu takvim nelegalnim postupanjem koristili su za daljnju kupovinu dionica na otvorenom tržištu, a vraćanje duga društvu AA, odnosno prikrivanje takvog suspektog postupanja, proveli su donošenjem odluka o uplati dividende sljedećih nekoliko godina u temeljni kapital društva AA.

Opisanim aktivnostima odgovorne osobe su oštetile su trgovačko društvo AA, a time i državni proračun RH s obzirom na značajni državni udio u njenom vlasništvu.

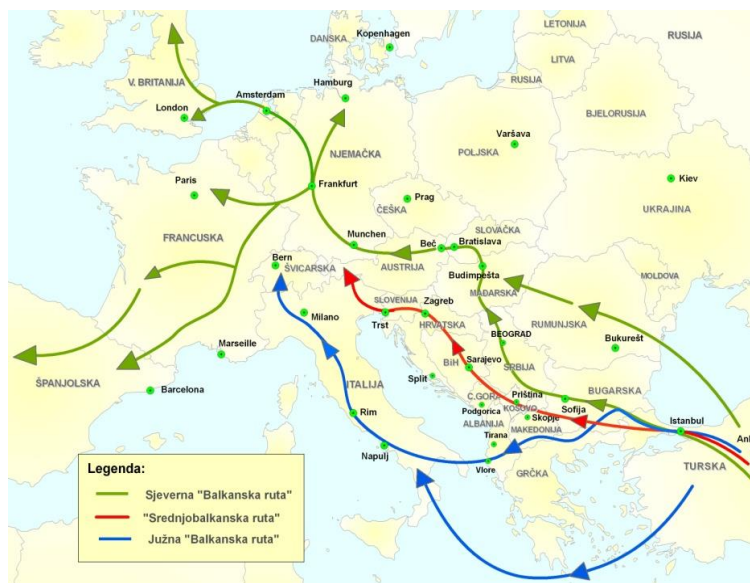
O svojim saznanjima SOA izvještuje Državno odvjetništvo radi kaznenog progona odgovornih osoba.

Organizirani kriminal

Na prijetnju organiziranog kriminala uvelike utječe hrvatski prometni, gospodarski i geografski položaj. Republika Hrvatska nalazi se na jednom od krakova tzv. balkanske krijumčarske rute, a značajan utjecaj ima i stanje organiziranog kriminala u okolnim državama zbog snažne prekogranične suradnje kriminalnih skupina. Pojačani nadzor granica Republike Hrvatske uzrokovao je pomicanje glavnine balkanske rute prema pravcima koji ne prolaze hrvatskim teritorijem, što je utjecalo na pad krijumčarskih aktivnosti na ruti koja prolazi hrvatskim teritorijem.

Na trendove organiziranog kriminala utječu i teška gospodarska situacija, sigurnosno nedovoljno konsolidirane države jugoistočne Europe te pritisak na balkansku rutu u kontekstu brojnih kriznih žarišta na Bliskom istoku i sjevernoj Africi.

Trenutno se najfrekventnija kopnena ruta za prebacivanje ilegalnih migranata nalazi u blizini hrvatske granice, a prelazi preko teritorija Srbije i Mađarske. Trend pada broja ilegalnih migranata hrvatskim teritorijem započeo 2013. godine još je izraženije nastavljen u 2014. te je smanjen i broj zahtjeva za azilom u Republici Hrvatskoj, i to za 50%.

Tzv. Balkanske krijumčarske rute

Nastavljena je pojava korištenja hrvatskog teritorija kao utočišta pripadnicima regionalnog organiziranog kriminala, bilo da je riječ o skrivanju od suprotstavljenih kriminalnih skupina ili izbjegavanju kaznenog progona u domicilnim državama, odnosno planiranju daljnjih kriminalnih radnji. Tom prilikom koriste logističku pomoć osoba iz hrvatskog kriminalnog miljea. Takva će situacija i dalje biti prijetnja stanju sigurnosti u Republici Hrvatskoj, zbog opasnosti od širenja kriminalnih obračuna i sukoba izvan teritorija njihovih matičnih država.

Registrirani su i kontakti pripadnika domaćeg i međunarodnog organiziranog kriminala s aktivnim ili bivšim zaposlenicima pojedinih državnih institucija, o čemu SOA izvještava nadležne institucije (DORH i MUP).

Aktivnosti istaknutih pripadnika kriminalnog miljea iz država okruženja ogledaju se i u pokušajima financijskih ulaganja na području Republike Hrvatske s ciljem prikrivanja izvora nezakonito stečenog novca. Potvrđena je njihova stalna povezanost s osobama iz domaćeg kriminalnog miljea, a registrirane su zajedničke aktivnosti usmjerene na provođenje različitih oblika kriminalnog djelovanja.

Potvrđen je trend da jugoistok Europe, uključujući Republiku Hrvatsku, predstavlja jedan od alternativnih pravaca dopreme kokaina iz Južne Amerike u Europu. Potvrđeno je i sudjelovanje osoba iz Republike Hrvatske i okruženja u tradicionalnim krijumčarskim kanalima kokaina iz Južne Amerike prema Španjolskoj i Nizozemskoj, odnosno njihova dobra pozicioniranost među južnoameričkim kriminalnim skupinama.

Sigurnosni rizik predstavlja okolnost da nestabilna sigurnosna situacija na području Bliskog istoka i Afrike, ali i Ukrajine, uzrokuje povećanu potražnju oružja i vojne opreme ilegalnim kanalima, što su prepoznali pripadnici kriminalnog miljea iz Republike Hrvatske i zemalja okruženja kao profitabilnu aktivnost u kojoj se nastoje pozicionirati kao posrednici.

Energetska sigurnost

Energetska sigurnost nije samo ekonomska kategorija. Energenti se često koriste kao sredstvo za postizanje vanjskopolitičkih ciljeva. Stoga je energetska sigurnost i važno političko pitanje koje duboko zadire u zaštitu nacionalnih interesa. Republika Hrvatska ima dobre geopolitičke preduvjete za regionalno i europsko pozicioniranje te svoj geografski položaj može kapitalizirati poboljšavanjem vlastite energetske sigurnosti i pretvaranjem u bitno energetske čvorište.

Karta planiranih plinovoda koji prolaze jugoistočnom Europom

U slučaju realizacije Jadransko-jonskog plinovoda (IAP), u koji bi mogao ulaziti plin iz planiranog LNG terminala na Krku na sjeveru i iz Transjadranskog plinovoda (TAP) na jugu, Republika Hrvatska i dalje ima šansu bitno doprinijeti jačanju energetske sigurnosti država u okruženju, u prvom redu BiH.

Ratni zločini

Samostalno i u suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima, SOA radi na utvrđivanju lokacija pojedinačnih i masovnih grobnica osoba nestalih tijekom Domovinskog rata, prikuplja podatke o ratnim zločinima, kao i boravištu osoba koje se nalaze u bijegu od kaznene odgovornosti zbog ratnog zločina.

U 2014. godini SOA se usmjerila na utvrđivanje lokacija pojedinačnih i masovnih grobnica osoba nestalih u Domovinskom ratu. To se posebice odnosi na utvrđivanje lokacija masovnih grobnica na području Podunavlja. Pri tome ključnu ulogu ima suradnja SOA-e s građanima koji imaju saznanja o nestalim osobama i mogućim grobnicama.

Građani koji imaju saznanja o nestalim osobama i mogućim grobnicama ključni su za utvrđivanje sudbine osoba nestalih u Domovinskom ratu.

Operativni i analitički rad SOA
planira temeljem Godišnjih
smjernica za rad sigurnosno-
obavještajnih agencija koje
utvrđuje Vijeće za nacionalnu
sigurnost.

STANJE SIGURNOSTI U OKRUŽENJU REPUBLIKE HRVATSKE

Ilustracija sigurnosnih izazova u širem okruženju Republike Hrvatske

Sigurnosne prilike u jugoistočnom susjedstvu Republike Hrvatske

Iako nedovoljno politički, sigurnosno i gospodarski konsolidiran, prostor hrvatskog jugoistočnog susjedstva ne predstavlja značajniju sigurnosnu prijetnju. Bez obzira na izazove s kojima se suočavaju države na tom području, oni nisu takve prirode da bi u bilo kojoj od njih moglo doći do većih oružanih sukoba. Međutim moguće je izbijanje nemira i incidenata zbog etničkih ili socijalnih pitanja koji bi mogli ugroziti gospodarske, političke i sigurnosne interese Republike Hrvatske.

Jugoistočno susjedstvo i dalje je izvan euroatlantskih integracija, a karakterizira ga nestabilna unutarnjopolitička situacija u državama i teške ekonomske prilike. Međutim, aktivna nazočnost međunarodne zajednice i dalje predstavlja određeni faktor stabilnosti. Iako je i dalje dominantan euroatlantski utjecaj na tom području, otvoren je prostor utjecaju drugih globalnih i regionalnih aktera.

Sporost u reformama onemogućuje brži napredak u euroatlantskim integracijama, a „zamor proširenjem“ kod dijela država EU-a kao i dugogodišnja gospodarska recesija dodatno usporavaju ovaj proces. To negativno utječe na etnički i vjerski podijeljena društva sa slabim institucijama i teškim gospodarskim prilikama.

Države jugoistočnog susjedstva u ovakvim okolnostima predstavljaju pogodnu podlogu za nastavak pojava poput korupcije, organiziranog kriminala, ilegalne trgovine, širenja nacionalnog i vjerskog radikalizma i ekstremizma.

Gospodarsko i socijalno stanje i nadalje je vrlo nepovoljno što rezultira nezadovoljstvom stanovništva i prosvjedima, iseljavanjem, pogoršavanjem financijske situacije i sve većim zaostajanjem u odnosu na EU.

Države u okruženju će se i dalje suočavati s izazovima kao što je odlazak islamističkih dragovoljaca na sirijsko i iračko ratište te njihov povratak. Rast prihvaćanja radikalnog tumačenja islama dodatno osnažuje izrazito loša ekonomska situacija i pojava vjerskih „autoriteta“ kojima su ova tumačenja prihvatljiva.

Dugoročno, dio prostora jugoistoka Europe na koji se vraćaju džihadisti-povratnici mogao bi postati utočište za međunarodne terorističke grupe, što bi im omogućilo lakše i efikasnije pozicioniranje u zapadnoeuropskim državama. Povećani rizik od terorističkih napada proizlazi i iz potencijalne opasnosti od osoba koje su prihvatile radikalno tumačenje islama u ratovima tijekom devedesetih na području BiH i Kosova.

Regionalne sigurnosne prilike obilježava i nastavak javnog djelovanja velikosrpskih ekstremističkih organizacija te pojava novih, uz pojave povijesnog revizionizma. Njihovo djelovanje obilježavaju i stavovi protiv NATO-a i EU-a. Zabilježeno je i priključivanje pripadnika četničkih pokreta proruskim postrojbama u ukrajinskom sukobu.

Akcije policijskih i pravosudnih tijela u državama jugoistočnog susjedstva utjecale su na djelomično presijecanje krijumčarskih aktivnosti i razbijanje pojedinih kriminalnih skupina. Rezultat takvih aktivnosti su obračuni unutar kriminalnog miljea, a kriminalci iz država jugoistočnog susjedstva utočište nerijetko pokušavaju pronaći u Republici Hrvatskoj. Stoga se pojačava mogućnost prelijevanja obračuna iz ovih država na područje Republike Hrvatske.

Na sigurnosnu situaciju utječe i povećani rizik od korištenja jugoistoka Europe kao tranzitnog područja za krijumčarenje oružja za masovno uništavanje (kemijsko, biološko, radiološko i nuklearno oružje te njegove komponente). Opasnost od širenja oružja za masovno uništavanje posebice je izražena u kontekstu korištenja ove vrste naoružanja u sukobima u Siriji i Iraku.

Najavu obustave gradnje planiranog plinovoda Južni tok neke države jugoistočne Europe teško su doživjele jer energetske sektor smatraju važnim pokretačem gospodarskog oporavka. To se prvenstveno odnosi na države koje su potpuno ovisne o ruskom plinu. Njihove reakcije pokazuju da ovisnost o ruskom plinu bitno pridonosi (uz političke, kulturne, vjerske, pa i vojne veze) priklanjanju ruskim stavovima (npr. glede sukoba u Ukrajini).

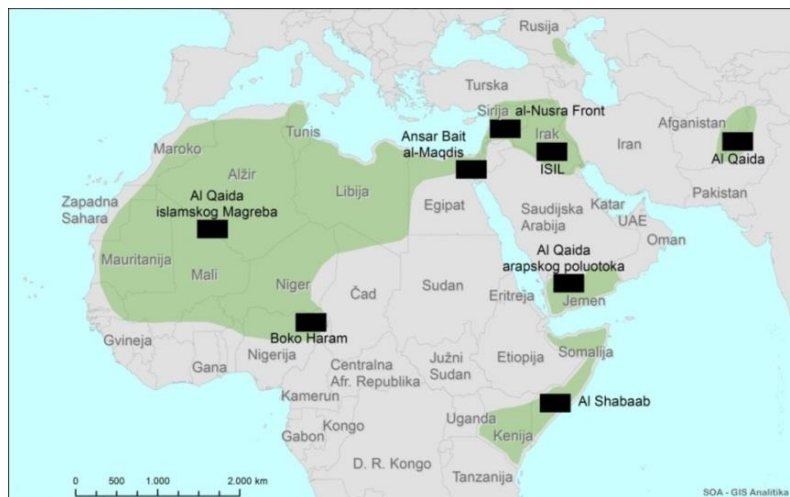
Pojas nestabilnosti u europskom okruženju

Europske države suočavaju se s pojasom nestabilnosti koji se proteže od sjeverne Afrike, preko Bliskog istoka do rusko-ukrajinske granice. Ovaj pojas izvorište je za brojne sigurnosne izazove poput širenja terorizma i „džihadističkih“ pokreta, ekstremizma, organiziranog kriminala, ilegalnih migracija te otvorenih regionalnih oružanih sukoba.

Sukobi na području sjeverne Afrike i Bliskog istoka

„Arapsko proljeće“ u države koje je zahvatilo nije donijelo napredak i demokratizaciju. Naprotiv, pridonijelo je jačanju radikalnih „džihadističkih“ pokreta koji zagovaraju strogu primjenu islamskog prava uz nasilje prema neistomišljenicima. Sigurnosni „vakuum“ nastao kolapsom sigurnosnih aparata u dijelu država zahvaćenih „arapskim proljećem“ doveo je i do oružanih sukoba i jačanja „džihadističkih“ snaga. Poprišta sukoba postala su područja na kojima se terorističke organizacije mogu organizirati i voditi oružanu borbu. Ta su područja ujedno postala odredište brojnih „džihadista“ sa Zapada.

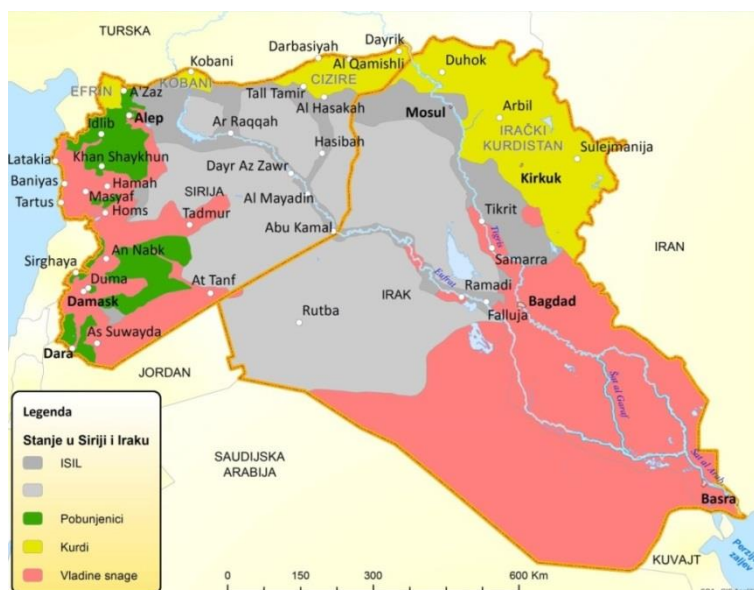
Brojna krizna žarišta Bliskog istoka i sjeverne Afrike (rat u Siriji i Iraku, Libija u stanju postrevolucionarnog kaosa, nemiri u Egiptu, zastoj bliskoistočnog mirovnog procesa, pregovori o iranskom nuklearnom programu) cjelokupne prilike čini kompleksnijima i teže rješivima negoli dosad.

Prikaz područja na kojima djeluju islamističke terorističke organizacije

Prerastanjem terorističke organizacije ISIL u transnacionalnu geopolitičku tvorbu pod nazivom *Islamska država*, koja kontrolira značajan teritorij na području Sirije i Iraka, dodatno je destabiliziran Bliski istok. Tzv. Islamska država predstavlja dugotrajan i složen izazov međunarodnoj zajednici.

Sukobi na Bliskom istoku dovode i do daljnjih podjela u muslimanskom svijetu na globalnoj razini. ISIL se s vremenom sve više udaljavao od *Al Qaide*, a tzv. Islamska država postala je izravni suparnik *Al Qaide* u borbi za predvodnika globalnog „džihadističkog“ pokreta.

Teritorij koji kontroliraju zaraćene strane u sukobima u Siriji i Iraku

Pojačane su terorističke prijetnje za države Zapada čiji se državljani bore u redovima tzv. Islamske države ili su članice međunarodne koalicije protiv ISIL-a. Postojanjem tzv. Islamske države dovodi se u pitanje teritorijalna opstojnost Sirije i Iraka, produbljuju se suparništva glavnih regionalnih aktera, kao i sunitsko-šijitske podjele.

Indirektno uključivanje susjednih država u sukobe u Siriji i Iraku, sektaški sukobi, sve veći broj stranih boraca na ratištu, uključivanje Kurda u sukobe i dalje predstavljaju prijetnju raspirivanja rata na više država regije te se posljedično povećava i globalna teroristička prijetnja.

Jačanje tzv. Islamske države utječe i na porast aktivnosti kavkaskih pobunjenika, a ne prestaju ni aktivnosti terorističkih organizacija na području Afganistana i Pakistana.

Mnoge islamističke terorističke organizacije koje djeluju na području Afrike u tzv. Islamskoj državi su prepoznale lidera sposobnog ostvariti njihov deklarirani cilj – ujedinjenje svih muslimana u panislamski kalifat te su mu izrazile odanost. Zbog toga sve veću pozornost zauzimaju aktivnosti afričkih terorističkih organizacija, poput *Boko Haram* u Nigeriji i *Al Shabaaba* u Somaliji.

Prostor od Malija i Nigerije, preko Libije do Somalije obilježen je nestabilnošću, djelovanjem radikalnih islamističkih skupina, teškim gospodarskim prilikama i migracijama stanovništva. Isti taj neprekinuti prostor omogućio je formiranje ruta za prebacivanje naoružanja i fizičku komunikaciju „džihadističkih“ skupina.

Svojim isključivim stavovima islamističke terorističke organizacije svoje istomišljenike potiču i na nasilje prema muslimanima koji se suprotstavljaju radikalnom tumačenju islama i „džihadu“.

Ukrajinska kriza

Izbijanje ukrajinske krize, koja je rezultirala ruskom aneksijom Krima i oružanim sukobom ukrajinskih snaga s proruskim pobunjenicima u regiji Donbas, izazvalo je najozbiljnije zahlađenje odnosa između Rusije i Zapada od vremena tzv. Hladnog rata i svojevrsni rat gospodarskim sankcijama.

Karta područja sukoba na istoku Ukrajine

Međunarodni naponi na mirnom rješenju sukoba nisu dali rezultata zbog suprotstavljenih pozicija dviju strana u Ukrajini, kao i šireg geopolitičkog konteksta sukoba. U nedostatku političkog rješenja izgledno je dugotrajnije zamrzavanje sukoba na istoku Ukrajine, što će biti snažan destabilizacijski čimbenik na prostoru Europe.

HRVATSKI DRŽAVLJANI U UKRAJINSKOM SUKOBU

U 2014. godini zabilježena je i pojava odlazaka dragovoljaca iz europskih država na ukrajinsko ratište koji su se priključivali dobrovoljačkim ukrajinskim postrojbama. Među njima su se nalazili i hrvatski državljani.

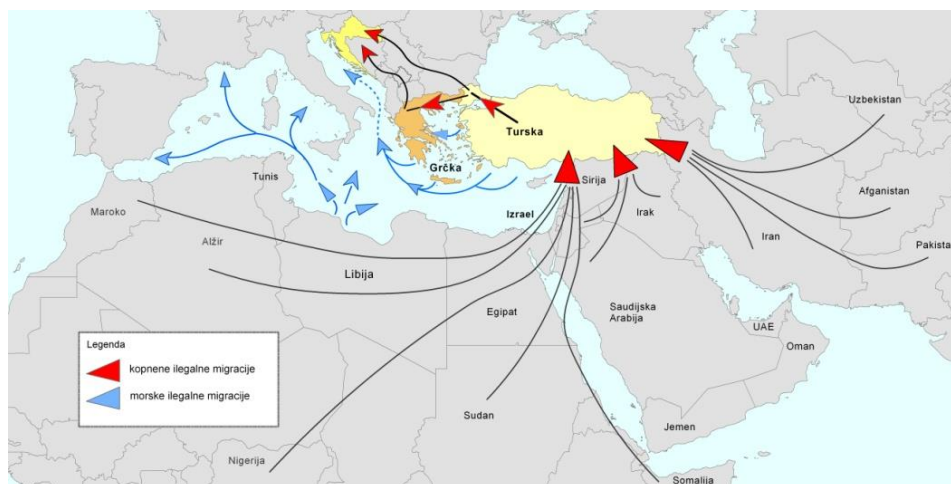
Od početka sukoba, manje od dvadeset hrvatskih državljana priključilo se ukrajinskim postrojbama. Trenutno se na području ukrajinskog sukoba, u postrojbama ukrajinskih snaga, nalazi osam hrvatskih državljana.

Loše ekonomsko i financijsko stanje u Ukrajini dodatno je pogoršano, Rusija bilježi pad investicija i usporavanje rasta gospodarstva, ali su i države EU-a, osobito pojedine tvrtke orijentirane na rusko tržište, među kojima i neke hrvatske, pogođene sankcijama.

Na ukrajinskom sukobu pokazala se važnost energetske sigurnosti i činjenica da su energenti (plin), osim što doprinose kompetitivnosti nacionalnih gospodarstava, vrijedno vanjskopolitičko sredstvo. Tako Rusija koristi plin u postizanju vanjskopolitičkih ciljeva. Usprkos ukrajinsko-rusko-europskom dogovoru oko plaćanja ukrajinskog duga, mogućnost prekida opskrbe Ukrajine plinom i nadalje je prisutna. Stoga europske države pokušavaju naći alternativna rješenja za opskrbu plinom koji bi im povećali razinu energetske sigurnosti.

Ostali sigurnosni trendovi

Europske sigurnosne prilike obilježava porast ekstremizma i ilegalnih imigracija. Ilegalne migracije postale su i veliki humanitarni izazov, a posebno su izražene zbog postojanja brojnih kriznih žarišta u europskom okruženju (Somalija, Libija, Mali, Sirija, Irak i sl.). U kontekstu migracijskog fenomena identificirana je tješnja suradnja kriminalnih i terorističkih skupina koja povećava sigurnosni rizik za europske države.

Pravci ilegalni migracija

Povećane su i napetosti među etničkim zajednicama. Ekstremističke organizacije djelovanja nastoje legalizirati osnivanjem nacionalističkih političkih stranaka.

Međunarodna zajednica i dalje je usmjerena na pitanja širenja nuklearnog naoružanja. U tom se kontekstu posebice ističe pitanje pregovora oko iranskog nuklearnog programa. Pregovore s Iranom vodi skupina stalnih članica Vijeća sigurnosti UN-a (SAD, Rusija, Kina, Velika Britanija i Francuska) s pridruženom Njemačkom s ciljem pronalaženja prihvatljivog rješenja.

SOA prikuplja i analizira
relevantne podatke
potrebne državnom vrhu
u donošenju odluka u
zaštiti nacionalne
sigurnosti i interesa RH.

RAD SOA-e U BROJKAMA

Analitički uradci

Sigurnosno-obavještajne analize i informacije glavni su „proizvod“ SOA-e. Analitičkim uradcima SOA stalno izvješćuje državni vrh o važnim temama koji mogu utjecati na nacionalnu sigurnost. Na ovaj način SOA podupire državni vrh u donošenju odluka bitnih za nacionalnu sigurnost i interese.

SOA je tijekom 2014. godine korisnicima uputila oko 8700 sigurnosno-obavještajnih informacija.

SOA je tijekom 2014. državnom vrhu (Predsjedniku RH i Vladi RH) uputila po oko 290 raznih analitičkih uradaka.

Uz državni vrh, SOA o svojim saznanjima izvješćuje i druga tijela, poput Hrvatskog sabora, Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, Državnog odvjetništva, MUP-a i drugih ministarstava čime podupire rad i drugih tijela u zaštiti nacionalne sigurnosti. SOA je u 2014. ukupno korisnicima uputila oko 8700 različitih sigurnosno-obavještajnih informacija.

SOA svakodnevno surađuje i razmjenjuje sigurnosno-obavještajne informacije o zajedničkim izazovima s međunarodnim partnerima: partnerskim sigurnosno-obavještajnim službama i odgovarajućim tijelima u sklopu EU-a, NATO-a i multilateralnih foruma kojih je SOA članica.

Osim rada na prikupljanju podataka od značaja za nacionalnu sigurnost, SOA provodi i druge aktivnosti. Riječ je o aktivnostima koje su usmjerene na jačanje sigurnosnog okvira u kojem djeluju institucije Republike Hrvatske, poput sigurnosnih provjera i protuobavještajne zaštite i sigurnosti šticećenih osoba.

Sigurnosne provjere

Sigurnosna provjera je postupak kojim nadležna tijela utvrđuju postojanje sigurnosnih zapreka za fizičke i pravne osobe. Postupak provodi nadležna sigurnosno-obavještajna agencija. SOA provodi sve sigurnosne provjere osoba u civilnom sektoru.

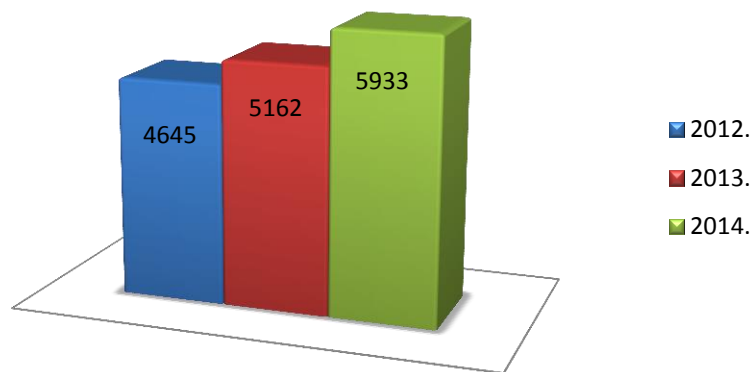
Sigurnosne provjere dio su preventivnog rada SOA-e s ciljem jačanja sigurnosti organizacija, odnosno sprječavanja da pojedinci za koje postoje sigurnosne zapreke dođu u dodir s osjetljivim podacima ili obnašaju dužnosti na kojima mogu nanijeti štetu sigurnosti i interesima Republike Hrvatske.

SOA je u 2014. godini obavila 5933 sigurnosne provjere, što je najveći broj provjera obavljenih u jednoj godini.

Provođenje sigurnosnih provjera ustrojeno je prema standardima NATO-a i EU-a. S obzirom na to da se postupkom sigurnosne provjere ulazi i u osobne podatke, uspostavljena je transparentna procedura regulirana Zakonom o sigurnosnim provjerama.

U 2014. godini je ponovno došlo do značajnoga rasta broja provedenih sigurnosnih provjera, što je uvjetovano povećanjem broja zahtjeva za provođenje istih od nadležnih državnih tijela.

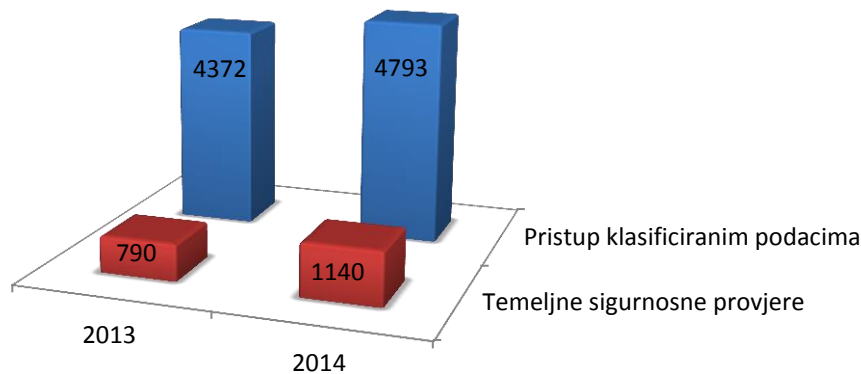
U 2014. godini dostavljeno je ukupno **5933** izvješća o provedenim sigurnosnim provjerama. Ovo je najveći broj izvješća u jednoj godini od stupanja na snagu Zakona o sigurnosnim provjerama 2008. godine.

Broj izvješća o provedenim sigurnosnim provjerama u razdoblju od 2012. do 2014. godine

U ukupnom broju sigurnosnih provjera u 2014. godini, njih 4793 bilo je za stjecanje uvjerenja (certifikata) za pristup klasificiranim podacima određenih stupnjeva tajnosti. Te provjere su bile provedene temeljem zahtjeva UVNS-a i VSOA-e. U 2014. godini obavljeno oko 9% više ovih provjera nego u 2013. godini.

Uz provjere za stjecanje uvjerenja za pristup klasificiranim podacima, provedeno je i 1140 temeljnih sigurnosnih provjera (povećanje od 44% u odnosu na 2013. godinu) po zahtjevima Vlade RH, Hrvatskoga sabora, MVEP-a, Vrhovnoga suda, MUP-a, VSOA-e, DORH-a, Carinske uprave Ministarstva financija i drugih nadležnih tijela, kao i za potrebe SOA-e.

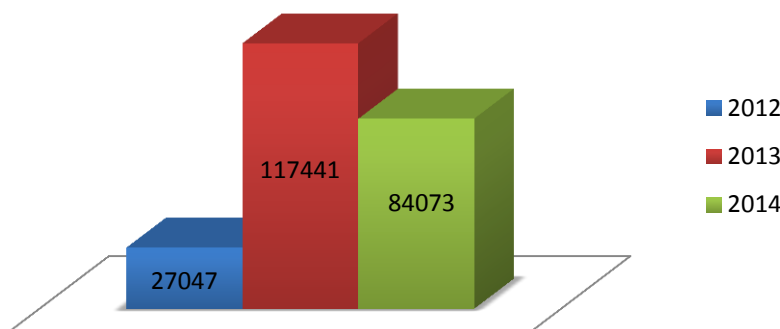

Broj obavljenih sigurnosnih provjera u 2013. i 2014. godini po vrsti

Tijekom 2014. godine provedena je i 21 sigurnosna provjera za pravne osobe (16 u 2013. g.), radi ishođenja certifikata poslovne sigurnosti, a na temelju zahtjeva UVNS-a. U okviru tih provjera izrađeno je i 256 sigurnosnih provjera za fizičke osobe, vlasnike i zaposlenike tih pravnih osoba.

Na temelju podataka prikupljenih u postupku provođenja sigurnosnih provjera SOA je za 127 osoba dala negativno mišljenje u smislu postojanja sigurnosnih zapreka (za 25 osoba), odnosno utvrđenih činjenica koje predstavljaju osnovu za sumnju u povjerljivost ili pouzdanost provjeravane osobe za postupanje s klasificiranim podacima (za 102 osobe), a u skladu s čl. 22. Pravilnika o standardima sigurnosne provjere.

U 2014. godini provjereno je 84.073 osoba u postupku rješavanja statusnih pitanja stranaca ili državljana Republike Hrvatske (izdavanje viza strancima za ulazak u RH ili tranzit kroz RH, dozvola za boravak, primitci i otpusti iz državljanstva). Broj osoba koje su podnijele zahtjev za azil/supsidijarnu zaštitu se smanjio (480 osoba, što je 52% manje nego u 2013.).

Broj provjera u postupku rješavanja statusnih pitanja stranaca i državljanstava po godinama

Protuobavještajna zaštita i sigurnost štićenih osoba

SOA je u suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima djelovala na sigurnosti štićenih osoba, objekata i prostora, izrađujući sigurnosne prosudbe njihove moguće ugroženosti.

Rađene su i sigurnosne provjere osoba koje imaju pristup štićenim osobama, objektima i prostorima, osoba zaposlenih na poslovima fizičke i tehničke zaštite, tehničkog i informatičkog održavanja te osoba koje sudjeluju u izvođenju radova u štićenim objektima i prostorima.

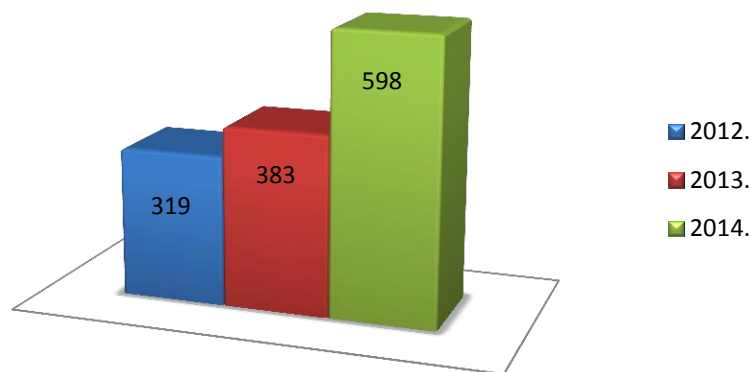
Svoj puni angažman, vezan za sigurnost štićenih osoba, ali i svih ostalih sudionika i posjetitelja, SOA je ostvarila u prigodama obilježavanja 22. obljetnice Dana OSRH i HKoV-a (28. svibnja 2014. u Zagrebu), održavanja Croatia Forum 2014. (10. - 13. srpnja 2014. u Dubrovniku), Proslave 19. obljetnice VRA Oluja, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti te Dana hrvatskih branitelja (5. kolovoza 2014. u Kninu)

Tijekom 2014. godine izrađeno je 598 sigurnosnih prosudbi.

te Dana sjećanja na žrtvu Vukovara (18. studenoga 2014. u Vukovaru).

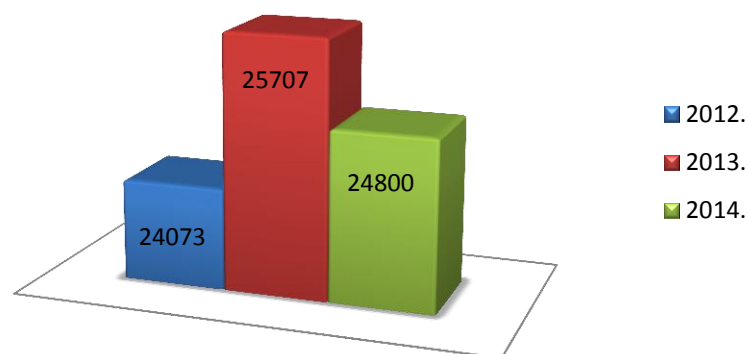
Značajna pozornost posvećena je anonimnim ili javnim prijetnjama šticećenim osobama, gdje se nastoji utvrditi pošiljatelj, motivi i okolnosti upućivanja prijetnji te se donosi prosudba eventualne ugroženosti šticećenih osoba. U 2014. godini obrađeno je 16 predmeta prijetnji šticećenim osobama.

Tijekom 2014. godine izrađeno je 598 sigurnosnih prosudbi vezanih uz kretanje i boravak domaćih i stranih šticećenih osoba.

Broj izrađenih sigurnosnih prosudbi u razdoblju od 2012. do 2014. godine

U 2014. godini provedeno je 24800 sigurnosnih provjera za osobe koje su imale mogućnost neposrednog pristupa šticećenim osobama, objektima i prostorima.

Broj sigurnosnih provjera za pristup šticećenim osobama, objektima i prostorima od 2012. do 2014. g.

Vrlo važan segment rada SOA-e su informacijska sigurnost, posebice sigurnost komuniciranja u državnim tijelima. SOA, stoga, redovito provodi protuprislušne preglede važnih objekata. Protuprislušnim pregledima utvrđuje se jesu li u tim objektima postavljeni prislušni uređaji, a obavljaju ga SOA-ini stručnjaci koristeći moderna tehnološka sredstva. U sklopu provođenja mjera protuobavještajne zaštite šticećenih osoba, objekata i prostora, u 2014. godini izvršeno je više desetaka protuprislušnih pregleda u Republici Hrvatskoj ali i u inozemstvu.

SOA ulaže u razvoj
sposobnosti provedbom
tehničkih projekata i
specijalističkom
izobrazbom zaposlenika.

UPRAVLJANJE SOA-om

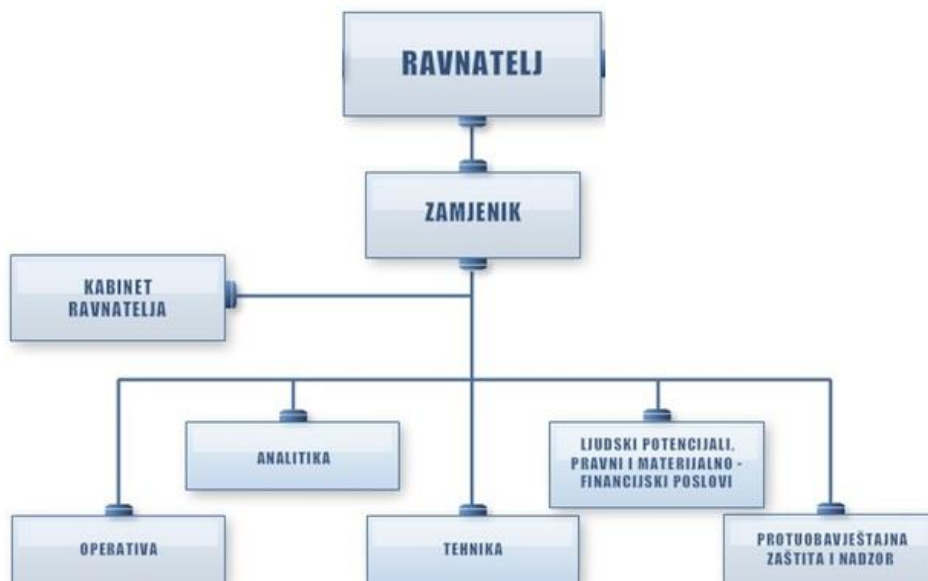
Organizacija i ustroj

Rad SOA-e vodi se i usmjerava iz sjedišta u Zagrebu, dok se operativni poslovi provode prvenstveno putem regionalnih centara i inozemnih ispostava.

Na čelu SOA-e je ravnatelj kojeg supotpisom imenuju Predsjednik RH i predsjednik Vlade RH.

Rad u sjedištu SOA-e odvija se u ustrojstvenim jedinicama zaduženim za:

- prikupljanje podataka (operativa)
- obradu i analizu podataka i dokumentaciju (analitika),
- posebne tehnologije, informatiku i komunikacije (tehnika),
- protuobavještajnu zaštitu i nadzor (unutarnji nadzor) i
- ljudske potencijale, pravne i materijalno-financijske poslove.

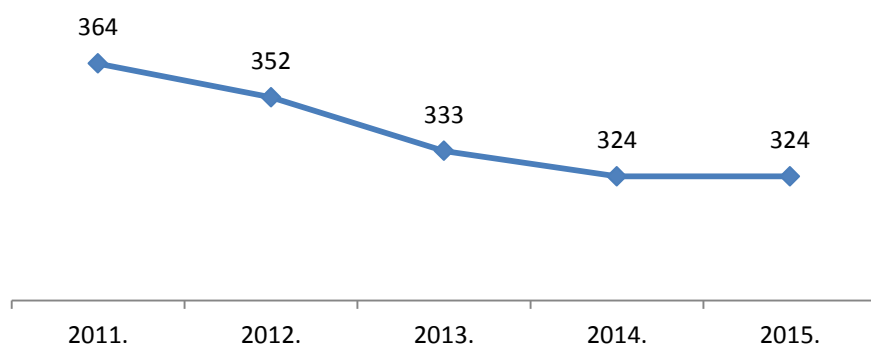
Shema ustroja SOA-e

Kako bi kvalitetno ispunjavala svoje zakonske obveze, SOA pokriva cijeli teritorij Republike Hrvatske radom 10 regionalnih centara.

Transparentnost proračuna

Proračun SOA-e u 2014. godini iznosio je 324.743.626 kuna, što je za oko 9 milijuna kuna manje u odnosu na 2013. godinu, a oko 40 milijuna kuna manje u odnosu na 2011. godinu.

Nakon značajnijih smanjenja od 2011. do 2014. godine, proračun SOA-e se stabilizirao na razini od oko 324 milijuna kuna. Stabilna razina financiranja omogućuje pouzdanije planiranje rada i razvoja sposobnosti u dužem vremenskom razdoblju.

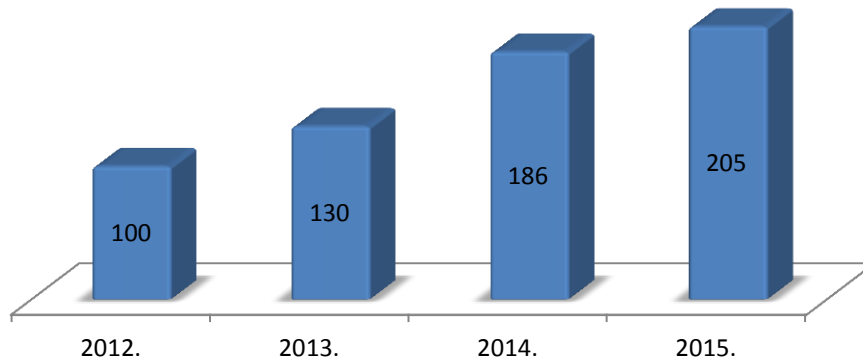
Kretanje proračuna SOA-e od 2011. do 2015. u milijunima kuna

Podaci o materijalno-financijskom poslovanju SOA-e su tajni. Osjetljivost sigurnosno-obavještajne djelatnosti zahtijeva zaštitu svih područja rada. Proračun je segment cijele djelatnosti i nije izuzet od potrebe šticećenja. Detaljna struktura proračuna može odati kakva se oprema nabavlja, tko su dobavljači, na kojem tehnološkom području se SOA razvija i slično, što može otežati njezin rad. Primjerice, nabavka nekog tehnološkog sredstva nadzora može potaknuti kriminalne ili terorističke skupine na prilagodbe kojima će se moći zaštititi od primjene tog sredstva.

U strukturi proračuna SOA-e najveći udio čine izdaci za zaposlene te tekući izdaci potrebni za redovito svakodnevno funkcioniranje. U cilju daljnjeg razvoja sposobnosti SOA-e, osobita pozornost se posvećuje odgovarajućoj alokaciji sredstava namijenjenih razvoju i modernizaciji. Iznos za razvoj i modernizaciju se, sukladno Planu razvoja SOA-e, zadnjih nekoliko godina povećava, a u odnosu na 2012. godinu on je udvostručen. Plan razvoja SOA-e predviđa još značajnije povećanje udjela financijskih sredstava namijenjenih razvoju i modernizaciji u idućih nekoliko godina.

SOA je u tri godine (2012.-2014.) udvostručila ulaganje u razvoj i modernizaciju.

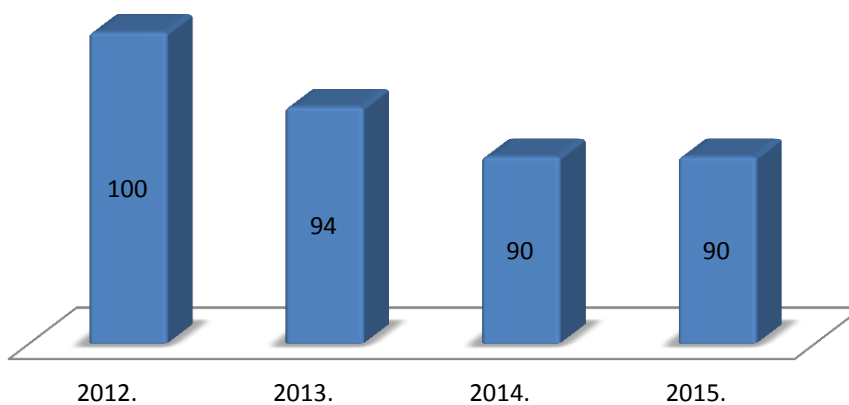
Indeks povećanja ulaganja u razvoj i modernizaciju (2012. = 100)

Povećanje rashoda za razvoj i modernizaciju od 2012. do 2015. godine

Kako bi se oslobodila potrebna financijska sredstva za razvoj i modernizaciju, SOA je u proteklih nekoliko godina provela racionalizacije troškova, a smanjenjem broja zaposlenika smanjeni su i rashodi za zaposlene. SOA je od 2012. godine rashode za zaposlene smanjila za 10%.

Indeks smanjenja rashoda za zaposlene (2012. = 100)

Smanjenje rashoda za zaposlene od 2012. do 2015. godine

Upravljanje ljudskim potencijalima

Kao i svaku drugu organizaciju, SOA-u prvenstveno čine ljudi. Tehnološki napredak i oslanjanje na moderne tehnologije nisu umanjili važnost ljudskog čimbenika u uspješnosti organizacija, posebno na području sigurnosno-obavještajnog rada. Kvaliteta rada SOA-e prvenstveno ovisi o sposobnostima, znanjima i vještinama zaposlenika.

S obzirom na specifičnost posla koji obavljaju, ali i rizike i opasnosti kojima su izloženi, SOA je dužna štiti identitet svojih zaposlenika.

Prosječni djelatnik SOA-e ima oko 40 godina uz 15-20 godina radnog iskustva. Fakultetski je obrazovan, a često je prije zaposlenja u SOA-i radio u drugim državnim tijelima ili privatnim tvrtkama.

Djelokrug poslova SOA-e zahtijeva zaposlenike različitih specijalnosti i profila za popunjavanje radnih mjesta poput analitičara, operativaca i stručnjaka za kadrovske, pravne i financijske poslove te potpornog osoblja (djelatnici na osiguranju, administrativni tajnici i slično).

U 2014. zaprimljeno je ukupno 3099 životopisa osoba zainteresiranih za zapošljavanje u SOA-i.

ANDREA – OPERATIVNA DJELATNICA

Ja sam Andrea i radim kao operativna djelatnica u SOA-i. Moj posao je prikupljanje podataka.

Naše operacije su složene i podatke nije uvijek jednostavno prikupiti. Za to trebaš biti temeljit, strpljiv i obraćati pažnju na detalje.

Kao operativka često razgovaram s ljudima i čujem njihove priče. Operativci moraju biti diskretni i bez predrasuda te otvoreni prema tuđim idejama i razmišljanjima.

Ovaj posao nema uvijek fiksno radno vrijeme i zadaci često traže osobnu fleksibilnost.

Pomoću podataka koje prikupim kolege analitičari mogu procijeniti je li nacionalna sigurnost ugrožena.

Obavljajući svoj posao dajem doprinos u očuvanju sigurnosti našeg društva.

Broj i struktura zaposlenika SOA-e

Točan broj zaposlenika SOA-e klasificirani je podatak. No, ukupan broj zaposlenika SOA-e sličan je broju zaposlenika u drugim usporedivim službama razvijenih europskih zemalja.

SOA u zadnjih nekoliko godina, sukladno Planu razvoja, smanjuje broj zaposlenika kako bi se oslobodila financijska sredstva za ambiciozne projekte tehnološkog razvoja i modernizacije te obrazovanja. Stoga se pri prijmu u SOA-u vodi načelom da se za dvojicu zaposlenika koji napuste SOA-u primi jedan novi zaposlenik.

Slijedom navedenoga, zadnjih godina je SOA-u, po raznim osnovama, najčešće umirovljenjima, godišnje napuštalo oko 30 zaposlenika, a umjesto njih se u SOA-u zapošljavalo oko 15 novih zaposlenika.

Novi zaposlenici se primaju u službu slijedom potreba SOA-e za potpunom konkretnih radnih mjesta, a temeljem planova i prioriteta prijma za određenu godinu.

Ravnopravnost spolova

Žene čine 40% zaposlenika SOA-e. One imaju ista prava, mogućnosti i obveze kao i njihovi muški kolege. SOA je kao nositelj provedbe mjera iz Nacionalnog akcijskog plana za provedbu rezolucije VS UN-a 1325 (2000) o ženama, miru i srodnih rezolucija osnaživala ulogu žena.

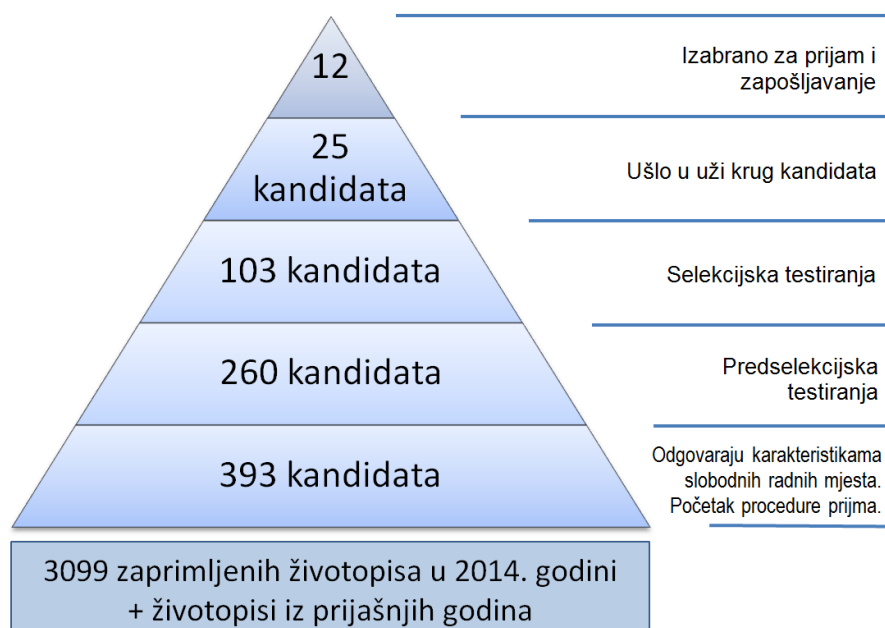
U SOA-i na rukovodećim mjestima ima 23% žena, dok je na višim i čelnim radnim mjestima u sjedištu SOA-e raspoređeno 35% žena. Pri tome se postotni udio žena na rukovodećim pozicijama kroz godine povećava te će SOA i nadalje voditi aktivnu politiku osnaživanja uloge žena u sigurnosno-obavještajnom sektoru.

Zapošljavanje u SOA-u

Tijekom 2014. godine zaprimljeno je 3099 životopisa osoba zainteresiranih za rad u SOA-i. Životopisi se većinom zaprimaju putem e-mail adrese zaposlenje@soa.hr. Uz to, SOA surađuje s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje u pronalaženju kandidata koji odgovaraju našim potrebama. U pronalasku kandidata SOA surađuje i s hrvatskim akademskim i obrazovnim institucijama.

Za popunu svakog radnog mjesta primjenjuje se propisana procedura i odgovarajući kriteriji. Za svako radno mjesto se, u postupku selekcije, odabiru oni kandidati čije kvalifikacije i rezultati testiranja najviše odgovaraju traženom profilu.

Osobe koje su zainteresirane za rad u SOA-i mogu svoje životopise poslati na e-mail adresu zaposlenje@soa.hr

Prikaz postupka prijma po fazama s brojem kandidata u svakoj fazi za odabir ukupno 12 kandidata

Izobrazba i obuka

SOA je, sukladno Planu razvoja, u 2014. godini uložila velike napore u provedbi izobrazbe i obuke svojih zaposlenika. Tako je različitim programima izobrazbe u 2014. godini obuhvaćeno 40% više zaposlenika nego 2013. godine.

Pri tome se poseban naglasak stavlja na specijalističko usavršavanje službenih osoba SOA-e. Programi izobrazbe se provode unutar SOA-e, ali i u suradnji s drugim obrazovnim i akademskim institucijama te tijelima državne uprave. SOA se u izobrazbi svojih djelatnika koristi i programima koji se provode u inozemstvu.

Programima izobrazbe u 2014. godini obuhvaćeno je 40% više zaposlenika nego 2013. godine.

Također, SOA za zaposlenike drugih institucija organizira izobrazbe iz područja svoje nadležnosti.

Izazovi u upravljanju Agencijom

Početkom 2013. godine provedena je opsežna analiza stanja i ocjena sposobnosti kao podloga za izradu Plana razvoja SOA-e. Analizom su, između ostalog, utvrđeni nedostaci u poslovnim procesima SOA-e, kao i preporuke za njihovo otklanjanje.

Kao jedan od prvih nalaza analize identificiran je nedostatak dugoročnog strateškog planiranja u Agenciji. Česte promjene sigurnosnog okruženja, kao i intenzivna operativna priroda rada SOA-e utjecali su na to da se Agencija fokusirala na kratkoročne upravljačke planove. Plan razvoja SOA-e koji u dužem razdoblju određuje smjer razvoja Agencije prvi je odgovor na ovaj nedostatak.

Izradi Plana razvoja SOA-e prethodila je opsežna analiza stanja i ocjena sposobnosti Agencije.

Poseban izazov bilo je upravljanje obavještajnim i sigurnosnim segmentom rada u jednoj organizaciji. Spajanjem Obavještajne i Protuobavještajne agencije 2006. godine ova dva segmenta su objedinjena u SOA-i. Spajanje je sa sobom nosilo integraciju dva različita koncepta i načina rada kao i različitu svrhu podataka koji se prikupljaju. Također, kao kod spajanja svih poslovnih organizacija, pojavili su se izazovi u usklađivanju različitih organizacijskih kultura. Ove su poteškoće uklanjane organizacijskim i procesnim prilagodbama tijekom vremena.

Isto tako, neki poslovni procesi nisu davali odgovarajuće rezultate, nisu bili formalizirani i standardizirani odgovarajućim aktima ili ih je razvoj tehnologije i poslovnog okruženja nadišao. Neki su procesi bili rezultat dugogodišnje prakse koja se nije prilagođavala promjenama poslovnog okruženja, a za neke su procese utvrđene neracionalnosti, međusobna dupliranja i slično. Takve procese sustavno se identificira te se planski otklanjaju i zamjenjuju drugima.

Vrlo važan segment poslovanja za koji su analizom utvrđeni nedostaci bio je postupak prijma u SOA-u. Postupak nije bio dovoljno formalno reguliran, a „bazen“ iz kojeg su se privlačili kandidati bio je ograničen u odnosu na mogućnosti hrvatskog tržišta rada. Stoga je otklanjanje nedostataka u postupku prijma bilo među prvim provedenim aktivnostima, a sustav upravljanja ljudskim potencijalima je u Planu razvoja zauzeo istaknuto mjesto.

Analiza stanja utvrdila je da proračun SOA-e nije dovoljno razvojan. Udio proračuna namijenjenog razvoju nije osiguravao da će Agencija dugoročno moći pratiti zahtjeve suvremenog sigurnosno-obavještajnog rada. Sigurnosno-obavještajna djelatnost je „radno intenzivna“ i zahtijeva značajan ljudski rad, pa će udio personalnih troškova uvijek biti najznačajniji. Međutim, brzi razvoj tehnologije zahtijeva sve veća ulaganja u tehnološki razvoj i modernizaciju. Stoga je Planom razvoja određeno da će SOA, do kraja planskog razdoblja, svake godine povećavati udio proračuna za razvoj i modernizaciju. Uzimajući u obzir ograničene mogućnosti proračuna, Plan razvoja predviđa korake kojima će se, u postojećim okvirima, struktura proračuna uravnotežiti. Istodobno, ovaj proces neće utjecati na svakodnevno funkcioniranje Agencije.

Razvoj sposobnosti SOA-e – Provedba Plana razvoja

Kako bi se planski usmjerio daljnji razvoj SOA-e, na temelju analize stanja izrađen je Plan razvoja SOA-e. Plan razvoja određuje ciljeve, projekte i aktivnosti usmjerene k izgradnji moderne Agencije, sposobne odgovoriti na izazove budućnosti. Upravljanje SOA-om tijekom 2014. godine vodilo se ciljevima i projektima postavljenima Planom razvoja.

Planom su postavljena tri strateška cilja prema kojima se fokusiraju napori u daljnjem razvoju SOA-e:

1. Postići izvrsnost i strateški učinak

SOA mora biti izvrsna u svojim sposobnostima i djelovanju što jamči obavještajne proizvode koji će donositeljima odluka dati podlogu za djelovanje i odlučivanje o nacionalnoj sigurnosti. Obavještajni proizvodi SOA-e trebaju imati učinak tako da kod drugih nadležnih institucija rezultiraju konkretnim aktivnostima i donošenjem kompetentnih i informiranih odluka.

2. Povezati Agenciju

SOA u svojem djelovanju treba postići sinergiju i međusobnu koordinaciju svih svojih sastavnica. Istodobno, treba se povezati s državnim institucijama i tijelima s kojima surađuje kako bi istu sinergiju postigli i na nacionalnom nivou.

Plan razvoja SOA-e je dokument koji određuje projekte i aktivnosti SOA-e u narednom razdoblju.

3. Izgraditi snažna međunarodna partnerstva

Suprotstavljanje transnacionalnim sigurnosnim izazovima nezamislivo je bez suradnje sa stranim službama. Uz to, Republika Hrvatska dio je međunarodnih integracija gdje je razlikovanje nacionalnog i međunarodnog sve manje. SOA razvija snažna međunarodna partnerstva radi veće zaštite nacionalne sigurnosti i učinkovitijeg razvoja vlastitih sposobnosti.

Strateški ciljevi ostvaruju se realizacijom brojnih projekata i aktivnosti. Kao područja na kojima se u 2014. godini postigao poseban napredak mogu se istaknuti:

- Unaprjeđenje sposobnosti prikupljanja i analize podataka te protuobavještajne zaštite većim brojem projekata i aktivnosti. Ovaj razvoj temelji se na ulaganju u sposobnosti zaposlenika i tehnološke sposobnosti. Kroz tzv. „sustav naučenih lekcija“ osigurava se stalno poboljšavanje procedura i tehnika rada.
- Nastavak procesa prilagodbe organizacije te broja i sposobnosti zaposlenika novim sigurnosnim izazovima i potrebama poslovnih procesa.
- Značajno povećanje ulaganja u tehnološki razvoj i modernizaciju i provedba odabranih tehnoloških projekata.
- Razvoj sustava upravljanja ljudskim potencijalima koji osigurava odabir najboljih kandidata, stalno usavršavanje i napredovanje uz optimalno korištenje njihovih sposobnosti. On se temelji na modernim upravljačkim metodama i stalnom praćenju i ocjenjivanju zaposlenika.
- Razvoj odnosa s odabranim partnerskim službama u skladu s nacionalnom vanjskom politikom i potrebama sigurnosno-obavještajnog rada te aktivno djelovanje u međunarodnim tijelima i forumima, posebice onima vezanim uz EU i NATO.

SOA je stalno pod trostrukim vanjskim nadzorom: parlamentarni provodi Hrvatski sabor, stručni Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost, a građanski Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija.

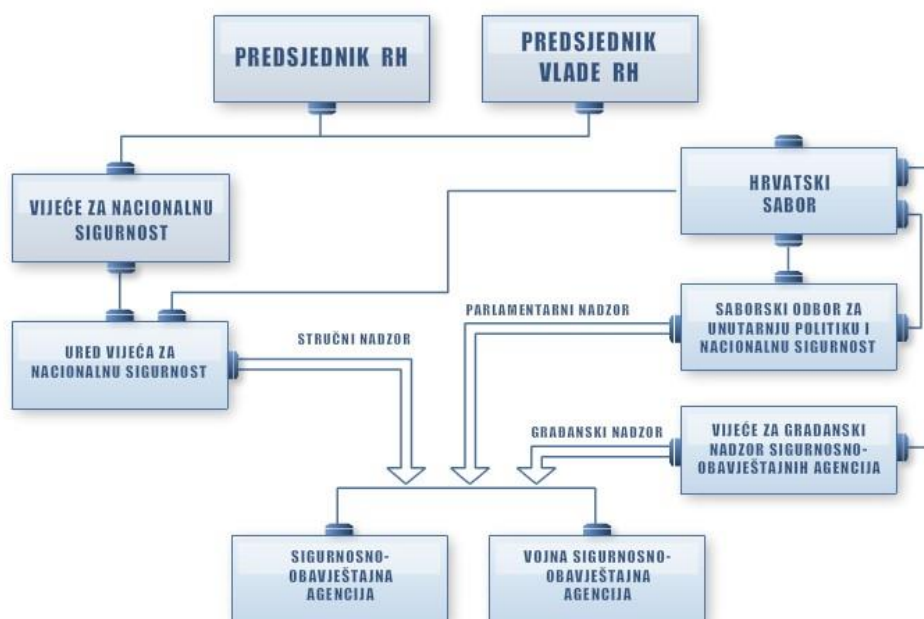
NADZOR RADA SOA-e

Vanjski nadzor

SOA je stalno pod trostrukim vanjskim nadzorom: parlamentarni nadzor provodi Hrvatski sabor preko Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, stručni nadzor obavlja Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost, dok građanski nadzor obavlja Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija.

Tijekom 2014. godine Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost proveo je jedan izravni nadzor rada SOA-e, Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost proveo je ukupno 11 redovnih i jedan izvanredni nadzor, dok je Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija provelo pet nadzora.

Ukupno 18 nadzora nad radom SOA-e obavile su vanjske institucije tijekom 2014. godine.

Ilustracija vanjskog nadzora nad zakonitošću rada SOA-e

Unutarnji nadzor

Uz vanjski nadzor, unutar SOA-e se organizirano i sustavno provodi nadzor ustavnosti i zakonitosti rada ustrojstvenih jedinica i zaposlenika SOA-e, zaštite tajnosti podataka i protuobavještajne zaštite SOA-e u cjelini. U okviru tog sigurnosno-obavještajnog postupanja provedeni su redovni nadzori i istraživani su pojedinačni slučajevi u kojima je postojala sumnja u moguće protuzakonito ili protupropisno ponašanje zaposlenika SOA-e.

Tijekom 2014. godine provedena su 2 potpuna redovna nadzora zakonitosti rada unutar četiri ustrojstvene jedinice SOA-e, kao i 1 izvanredni djelomični nadzor.

U 2014. godini zaprimljeno je ukupno 29 zahtjeva nadzornih tijela i državnih institucija odnosno građana za uvidom u sigurnosno-obavještajnu dokumentaciju, vezanih za stvarno ili pretpostavljeno postupanje SOA-e.

Tijekom 2014. godine inicirano je 9 disciplinskih postupaka zbog povreda službenih dužnosti, sukladno odredbama Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu RH i Zakona o državnim službenicima.

U 2014. inicirano je 9 disciplinskih postupaka zbog povrede službene dužnosti.

Ilustracija višeslojnog nadzora nad radom SOA-e

Odgovornost prema javnosti

Odnosi s javnošću u SOA-i predstavljaju poseban izazov zbog potrebe da se djelatnosti i operacije Agencije očuvaju tajnima, a da se istovremeno zadovolji potreba građana za vjerodostojnim informacijama o sigurnosnim izazovima te o radu sustava kojeg financiraju.

U odgovorima na novinarske upite SOA se vodi pravilom da ne komentira svoje aktivnosti niti aktualne događaje te ne iznosi javno bilo što vezano uz svoj operativni rad.

SOA je 31. kolovoza 2014. po prvi put objavila Javni dokument o svom radu. Javni dokument sadržava informacije o ulozi, nadležnostima i organizaciji SOA-e, područjima sigurnosno-obavještajnog djelovanja i nadzoru nad radom SOA-e.

Dokument je izrađen po uzoru na službe država razvijene demokracije koje redovito objavljuju slična izvješća (Njemačka, Austrija, Švedska, Švicarska, Finska, Nizozemska, Danska i dr.).

Značajan medijski prostor dobilo je zapošljavanje u SOA-i. Kao rezultat, SOA je u tri mjeseca nakon objave Javnog dokumenta zaprimila preko 2200 životopisa zainteresiranih kandidata za zapošljavanje.

Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama, u 2014. godini podnesena su 4 zahtjeva za pristup informacijama. Jedan zahtjev je prihvaćen, dok su 3 odbačena. Na jedno rješenje o odbacivanju stranka se žalila Povjerenici za informiranje koja je žalbu odbila.

SOA je usmjerena i prema komunikaciji i aktivnostima s tijelima izvan sigurnosno-obavještajnog sustava. SOA organizira posjete i predavanja za studente u suradnji s fakultetima. U 2014. godini održana su predavanja za studente političkih znanosti te forenzike. Također, 18. prosinca 2014. u SOA-i je održan drugi okrugli stol s organizacijama civilnog društva koje se bave pitanjima ljudske sigurnosti, ljudskih prava i transparentnosti. Teme su bile razmatranje uloge sigurnosno-obavještajnih sustava u demokratskom društvu te transparentnost rada SOA-e u kontekstu objavljenog Javnog dokumenta.

Kao važan dio odgovornosti prema javnosti, SOA već duže vremena sustavno popisuje dokumentaciju koju je zatekla od bivše Službe državne sigurnosti RSUP SRH (SDS). Namjera je da ova vrijedna arhivska građa postane dostupna te je pri kraju proces njezine kategorizacije nakon čega će se predati nadležnoj državnoj instituciji. Dosjei građana, koji su nastali radom tadašnje SDS, već su ranije predani Hrvatskom državnom arhivu.

Prvi javni dokument o SOA-i

POPIS POKRATA

BDP – Bruto domaći proizvod
BiH – Bosna i Hercegovina
DORH - Državno odvjetništvo
EU - Europska unija
HKOv – Hrvatska kopnena vojska
IAP – Ionian Adriatic Pipeline (Jadransko-jonski plinovod)
ID – Islamska država
ISIL – Islamska država Iraka i Levanta (*Islamic State of Iraq and the Levant*)
JIE – Jugoistočna Europa
JT – Južni tok
MFIN - Ministarstvo financija
MORH - Ministarstvo obrane
MUP - Ministarstvo unutarnjih poslova
MVEP - Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
NATO - Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora
ODO – Općinsko državno odvjetništvo
OSRH – Oružane snage Republike Hrvatske
RH - Republika Hrvatska
SDS – Služba državne sigurnosti
SOA - Sigurnosno-obavještajna agencija
TAP – Trans Adriatic Pipeline (Transjadranski plinovod)
USKOK - Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
UVNS - Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost
VRA – Vojno-redarstvena akcija
VS UN – Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda
VSOA - Vojna sigurnosno-obavještajna agencija
ŽDO – Županijsko državno odvjetništvo

Ovaj dokument vlasništvo je Sigurnosno-obavještajne agencije. Dokument je namijenjen za javno objavljivanje i njime se može svatko koristiti uz obvezno navođenje izvora.

Fotografije korištene u dokumentu služe isključivo za ilustraciju.

Sigurnosno-obavještajna agencija

Savska cesta 39/1

10000 Zagreb

KONTAKT:

telefon: 01/ 377 22 22

e-pošta: informiranje@soa.hr

www.soa.hr

